

Nikola Šimić Tonin

OBITELJ U KOJOJ SE UMJETNOST ŽIVI

Pjesnik i slikar Zvonko Čulina je rođen 1956. godine u Pridragi kod Zadra gdje živi i umjetnički djeluje. Najprije je završio Osnovnu školu u rodnoj mu Pridrazi, pa srednju u Zadru, potom Pedagošku akademiju u Zagrebu, smjer Likovne umjetnosti, te Filozofski fakultet u Beogradu, smjer Povijest umjetnost gdje je studirao i sociologiju. Jednu godinu provodi i na postdiplomskog studiju (Moderna umjetnost) na Sveučilištu u Bochumu. Od 1984. do 2007. godine živio je u Dortmundu u Njemačkoj. Osim što slika i bavi se karikaturom i novinarstvom, piše pjesme, priče, basne, humoreske i aforizme te članke o umjetnosti i umjetničke kritike. Urednik je, pisac predgovora ili recenzent više knjiga, poezije i romana, te također urednik i pisac mnogih predgovora umjetničkih kataloga. Dosad je sudjelovao na preko 130 izložbi slika, 90-ak recitala te 40-ak likovnih kolonija, stvarao i aukcija u Domovini i inozemstvu, često u humanitarne svrhe. Osnivač je i voditelj nekoliko umjetničkih grupa, te 10-ak likovno-književnih radionica za djecu i mladež u Hrvatskoj i Njemačkoj. Član je Društva hrvatskih književnika (DHK HB) u Mostaru, Hrvatskog društva likovnih umjetnika (HDLU) u Zadru, a bio je i dugogodišnji član Saveznog udruženja likovnih umjetnika Njemačke (BBK), Udruženja njemačkih književnika (VS), Sindikata umjetnika i književnika Njemačke (IG Medien), te Internacionalne grupe književnika Rurske oblasti. Osnovao je i vodio Umjetničku udrugu ART-TOTAL, projekt Internacional koja je okupljala 70-ak umjetnika i umjetnica sa svih šest kontinenata...

Ovo je samo djelić toga o Vama. Impresivno.

Ponovit ću naslov pjesme Bijelog dugmeta: - Dug je put... I od mene:- A godine se talože... Svega se nakupilo. Otkad znam za sebe slikam, a polaskom u srednju školu i doticaja s gradom i pišem... Dakle, pečati s obje strane – Slika i Riječi... I to me prati, to mi je životna poputbina... Slika do slike – opusi; Riječ do Riječi – zbirke... I moja, pogotovo u ranijoj fazi, nemirna priroda... Po prvom uzoru u poeziji Jesenjina; ali ipak, kako reče, bar ranije po Turgenjevu – tihi bohem. – Inspiracije ključaju, naviru, ja prihvaćam, zapisujem, registriram i tako čitav ovaj „mali“ život. Propitujem, tražim svoje stvarnosti... Pa me neki njemački mediji uspoređuje s Kantom; dali je „ovo ovdje“ ili „ono ondje“ stvarno... Kao i svatko, tražim neke autentične, osobne, uz one „opće“ Istine...

Treba li ovome što dodati?

Život, kako se veli, piše romane i mnogo, mnogo priča i „crtica“ između. Netko taloži zapisujući, netko opet nosi u svom srcu. A nitko nije bez „poputbine“. Svatko nosi svoje; ožiljke, rane, ponore i skaline; balansirajući ovoživotno kako god se umije ili kako nam se nametne. Netko kuje svoju ali mnogi i tuđe sudbine. Životni moto mi je uvijek bio: - Ne diram te, ne diraj me! I: - Živi i pusti druge da žive! Koliko god je svijet „globalno selo“ ne dajte da nam bude tijesan...

Bavite se karikaturom i novinarstvom, pišete pjesme, priče, basne, humoreske i aforizme te članke o umjetnosti i umjetničke kritike.

Odmalena sam zadivljen životom, svime stvorenim, propitujući stalno ono – što dolazi; bio otvoren za sve opcije; uglavnom, prihvaćao ljude i „igre“. Znao sam puno o mnogim ljudima... Nisam se petljao u osobnosti, privatne živote... Ako sam mogao surađivati ili pripomoći, pomogao sam. Ako ne, maknuo sam se... Ipak, istumbalo me, pa mi se čini da sam ostario kao naivna budala... Jer, „neki“ su petljali, i spetljali... A što se karikatura i aforizama tiče, da bih ublažio stvarnosti, okrećem i „bacam“ sve na veselje; ono crno humoriziram. Pa evo dva na vlastiti račun, mene karikaturista, aforističara i „apstraktnog“ umjetnika: - Toliko je apstraktno mislio, da ni sam sebe razumio nije! Ili: – Od svih karikatura, najuspjeliji su mu autoportreti!

Pjesama sam napisao „brdo“, duplo više od sačuvanog. Mnoge su nestale poklanjanjem u originalu, puno toga zbog čestog preseljavanja, rata, ili pak zbog „drugih nevera“i okolnosti – o tom, potom. Ipak, „brdo“ je i ostalo jer sam „vulkanski“ stvarao pa sam često knjigu napisao za samo tri, četiri ili za tjedan dana. Od priča, najdraža mi je istinita – Ribolovac na suvom. Što se basni tiče,

četvrta knjiga mi je u pripremi; novinarstva: više iz ljubavi prema pisanju i pisanoj Riječi.

Ne znam ni jednoga umjetnika gdje je uz njega cijela obitelj vezana uz umjetnost i živi umjetnost.

Da, vukla me nemirna umjetnička nota, nemjerljivi magneti Slika i Riječi. Pa, kad sam upoznao suprugu, osjetio sam da ima dara... Iako sasvim prizemnog, realističnog; dok joj nisam „približio“ nevjerojatne mogućnosti „eksperimenta“ u apstrakciji i drugim Kunst-varijacijama... I za divno čudo, redale su se i redaju predivne slike, tako da je bila pozivana na izložbe na koje sam i ja pozivan... A ilustracije su još posebnija priča... I dosad 90-ak izložbi u desetak zemalja... A znam da piše i lijepu poeziju, posebno dnevnik – priče... Ali, neće dalje... Jer, moramo „krvavo rovariti“ da bi opstali. U čitavom životnom kolopletu materijalnog i duhovnog, stalna je briga kako posložiti svakodnevni mozaik; uz usputnu samoutjehu: - Ja ne živim od umjetnosti; ja živim za umjetnost! Kasnije, kad nam se rodiše kćerkice Marija i Lucija, i one nastaviše našim putem. Tako, Marija sa šest a Lucija sa samo četiri godine i senzacija; prva izložba u Dortmundu; mediji se, naročito njemački, raspisali... Prava ilustracija njihova odrastanja je i prošlogodišnji naslov novinarkine vašeg lista Hane Radulić kad je o Luciji pisala; - Već sa dvije godine umjesto igračke držala kist! Tako smo pošli zajedničkim putem (iako nikad nisam naročito forsirao), da se nakupilo puno raznih izložbi i prezentacija uz osnovanu Jedinstvenu obiteljsku umjetničku grupu „Family ART Group“. Također, izlažemo i s drugim Udrugama i Društvima, uglavnom u smislu prijateljskog potpomaganja. Ali, stalne, svakodnevne brige i borbe za najosnovniju egzistenciju svoje čine. Marija je skoro „digla sidro“ od umjetnosti i priklonila se praktičnoj svakodnevnicu, a zbog slabe brige onih koji bi trebali malo brinuti, sve više dolazi do „zamora materijala“. Ipak, vrtim(o) svoju malu umjetničku sudbinu, kao mnogi iz ove branše, više povučeno, u tišini...

Slikarstvo, Vas je davnih dana spojilo, Vas i Vašu suprugu, i danas je nezaobilazni dio vašega života i života Vaše supruge i djece.

Kako prije reče, Slike i Riječi su naša životna orijentacija, drugačije, preokupacija, interesi i neka vrsta posvećenja... Darovi su neupitni, ali nevjerojatno puno toga (najviše zbog „Znakova pored puta“ – kako reče I. Andrić) treba posložiti da bi se koračalo u svakim pa i u ovim „vodama“. Vjerujem da će se Onaj tko je darove dao pobrinuti kada bude najpotrebnije. Ja, ili mi smo ionako samo sredstvo preko kojih se sve to manifestira... Nadahnuća / inspiracije dođu same i njih se ne može

naručiti. Kao i u svemu, mudrost je znati pronaći „pravu“ estetiku i vrijednosti; odvojiti bitno od nebitnoga, žito od kukolja, jer za naše male, sitne umove sva ta prostranstva i obzori su često preširoki... Dok nas raduje, čini zadovoljstvo, dok nas umjetnička nadahnuća vode – tu smo. Ili se ima i dato je, ili ne; nema prisile i moranja. U zadnje vrijeme, povučeno u tišinu manje slikam a jako puno pišem, pečatim „ovozemne“ turbulencije tijela i duše; tapšanja i čestitke, pohvale, nagrade i priznanja ali i donove na putu... Volim plavo nebo i plavo more... Radujem se kad svaki put na kraju pobjedi vedrina...

Ipak, dajući se često do kraja, nesebično i bezuvjetno (i besplatno) „boreći se“ Don Kihotovski protiv mnogih vjetrenjača na Putu, dao sam najvrijednije – svoje zdravlje... Iako u čitavoj priči ima puno izuzetno dobrih i kvalitetnih kolega / kolegica, koji slično prolaze, za naše senzibilne i tanane poetsko-umjetničke duše dovoljno je „malo“ mulja da zagadi atmosferu. Inspiriran gorčinom upravo pišem „aforistički igrokaz“ – Humanizam i renesansa na brdovitom Balkanu“, gdje se glavna poanta manifestira u sljedećem aforizmu: - Da bi se na ovim (širim) prostorima bavili kulturom, najprije morate biti – ratnik! Kako god bilo, sve mi je to pomoglo da rastem u vjeri da ništa nije veće od Ljubavi Božje iz koje je sve; i koja sve, ama baš sve natkriljuje...

U nazivima radova nastojite kako kažete, provući duhovitu notu, pa se tako, primjerice, jedan od Vaših radova zove "Otvoreno za prijatelje" ili "Dobrodošli", a drugi "Zatvoreno za neprijatelje ili daleko im kuća (od moje)." Jedan rad ima naziv "Nešto", drugi "Ništa", neki se zovu "Vrti(m) se u krug da se smanji dug", "Glava koja mašta i u koju stane svašta", itd.

Kako se narodski veli: - Smijeh je najbolji lijek!“, pa humorizirati i razne teme i dileme... Bez uvrede bilo koga i bilo čega; a inače, najrađe se šalim na vlastiti račun ili su to neka opća zapažanja; poneka „čitanja između redova“, razne simbolike i značenja, i nespretne, usputne začkoljice / prolaznosti. Ono, „Vrti(m) se u krug da se smanji dug“ opet ima osobne i opće pečate. Svi smo nekako i nekom nešto dužni pa povremena mozganja i propitivanja nisu „kao višak“. Zato i trebamo razgovarati, razumijevati, opraštati, miriti se, poštivati koliko je moguće.

Drage su mi igre riječi, makar nekad bez zle namjere možda ponekad i ne ispadne sve korektno. U umjetnosti i kreaciji mogućnosti su neiscrpne... Opet, neka ide na radost i zdravlje a ne na tugu... Na bliskost i suradnju, zajedništvo i opće dobro... Svi s vremenom rastemo, bar pokušavamo, pa tako i ja... U naslovima su uglavnom znakoviti kontrasti; sjever – jug, toplo – hladno, naprijed – nazad, pozitivno –

negativno, dobro – zlo... Naravno, po osobnoj procjeni naše kreativne malenkosti... Bitna je namjera a ona je: – Neka bude uvijek na dobrobit i dobro!

Za Vaš slikarski stil vole reći: - lirski konstruktivizam, ostvaruje na komplicirani način slikanja u jednoj mreži linija, mrlja i točaka, odnosno masi raznih mrlja i krivulja koje uokviruju određenu apstraktnu figuraciju, a nju posjetitelji mogu promatrati s različitih udaljenosti od slike. Što biste na to dodali?

Da, dosad sam se i ostvario u autentičnom pravcu Lirskog konstruktivizma o kojem su uglavnom pisali njemački mediji i kritika i koji sam izlagao na reprezentativnim mjestima i za koji sam dobio mnoga priznanja. Izlagao sam na renomiranim mjestima kao što su Gradska galerija grada Dortmund, Depot – Dortmund ili Institut za umjetnost i medije – kod Bielefelda te skupnim, u muzejima moderne umjetnosti Bochumu, Seulu i dr., što mi je donijelo priznanje uvrštenja od 1997. god. elitnog umjetnika grada Dortmund (stranica u kulturnom vodiču). Međutim, skoro je nepoznato, da sam (bez pretencioznosti) teoretski postavio još tri pravca / koncepta kao što su Dinamička umjetnost, AS – Art i Magnetička umjetnost! Planiram, ako se sve posloži tiskati prikladnu knjižicu / brošuru, nešto poput manifesta autentičnih mi konceptata; da se bar teoretski pojasni ono što praktički nije do kraja realizirano. O Lirskom konstruktivizmu su uglavnom pisali Dr. Ursula Tjaden (Sveučilište Dortmund), Dr. Andreas Schoppe, Essen, Dr. Nicole Glocke, Bochum i Mr. Michael Kuhlemann, Andreas Schwabe, Rainer Wanzelius, te osvrte ovdje u Zadru Fabijan Lovrić, Boris Žuža i Šefik Nadarević, koji je po našem povratku tada prvi napisao opširni intervju u Zadarskom listu.

Kako rekoh, egzistirati i do kraja živjeti umjetnost, naročito biti sklon originalnoj ideji, zahtjeva i nije samo radost nego i trnje / muku stvaranja. Ipak, ponovo bih pošao istim putem. Jer, kako (uz sitne korekcije) rače Jesenjin: - Volim ja pjesnike (čitaj: umjetnike), u njih se uvijek nađe povijest srcu znana... A što čovjeka najviše prema svijetu i univerzumu otvara nego radoznalost Duha, kroz estetsko i funkcionalno s težnjom etičkome, sve kroz širine Uma i Duše koji se počesto moraju hrvati s darovima i zadaćama, slavohodima i mukohodima, često i pustinjama kroz mnoge tako-reći džungle pojedinačnog i općeg bivstva.

Vi i supruga živjeli ste u Njemačkoj, gdje ste se i upoznali, a nakon višegodišnjeg života u Dortmundu, gdje su Vam se rodile kćeri, 2007. godine nastanili ste se u Pridrazi, rodnom Vašem mjestu. Kažu da neupitno mjesto bilježi čovjeka, čime Vas bilježi Vaše rodno mjesto?

Kad smo se u siječnju 2007. god. odlučili vratiti (iako ja osobno tada još ne sasvim), svi su se čudili i mnogi zajedljivo nabacivali; - mnogi odlaze, a vi!? Skoro pa nas žalili... Sjećam se, snijeg je padao kroz Liku, noć, led, ralica ide ispred nas; mi polako za njom. Idem tamo, izvoru, kojeg sam čitav život najčešće kao mnogi iseljenici bolno nosio, nostalgично opjevavao, s nadom da ću ostatak ako Bog dade proživjeti u miru, surađujući (jer sam uvijek sa svima rado surađivao, nesebično dajući se); i teklo je jedno vrijeme tako. Osnovao sam i vodio Umjetničku udrugu ART – TOTAL, PUK – Pridraški umjetnički krug te pri našoj Župi dječju likovno-književnu radionicu za djecu i mladež „LIKRU“, kao i one u Novigradu, Obrovcu, Biogradu na Moru, Diklu – Kožinu i jedan projekt u Benkovcu; organizirao kulturne susrete; susrete pjesnika, slikara / slikarica kroz izložbe na kojima su nastupale klape i KUD-ovi; pa predavanja, itd...

Pridragu sam uzduž i poprijeko opjevao u nekoliko knjiga kao što su „Nostalgичne sonate“, „Sjene iskona ili pečati modrine“ (dvojezične hrv. / njem.), u tisku je „Krši i (is)krčevine ili hvalospjevi rodnom gnijezdu“, a u pripremi i dijalektalna, na izvornom pridraškom govoru zbirka „Isičci iz vrimena ili sićanja“. Gdje god sam bio s Pridragom sam disao, ljubio je i ćutio, njoj se vraćao; i što god bilo, od njene ljepote; mnogih dobrih ljudi i prekrasnih krajolika ništa me odvojiti neće. Tu mi je ostalo djetinjstvo, nek tu koliko je moguće „cvita“ i starost. Iako, nisam poljoprivrednik, nemam puno zemlje, ipak (kojeg li umjetničkog paradoksa), osnovasmo i OPG.

U Pridrazi umjetnički stvarate i iza sebe imate na desetke izložbi, u Hrvatskoj, Njemačkoj, ali i mnogim drugim zemljama. Posebno o Karolininom slikarskom stvaralaštvu vrlo pohvalno pišu mnogi njemački mediji, uspoređujući je čak s Piccasom, a 2006. ste oboje s jedom grupom umjetnika / umjetnica proglašeni veleposlasticima umjetnosti u gradu Dortmundu. Također, oboje ste dobitnici mnogobrojnih priznanja i nagrada. Cijeni li to Vaša okolina?

Biti umjetnik u ruralnom području, još uz to – moderni, često je zaista na rubu pameti tj. neshvatljivo... Slušam i ćujem: - Ti si za nas previše apstraktan! Ili: - Mogu misliti kako ti je ovdje... Ponavljam, iako pretežito u povučenosti i tišini, ipak, sreća je biti svoj na svome... Što sam, iako svaćim pomalo naćet, kako – tako

živ... Jer, ovo je ne tako davno bilo područje spaljene zemlje... Mnogi su izgubili živote, puno je stradalih, žrtava progona, rane su preduboke... Nemam nikakvo pravo da bilo što nesuvislo kažem. Tek da u šutnji ćutim sve te rane i boli svojih bližnjih. Povukao sam se u tišinu, moj Dom, koji malo u šali malo u zbilji zovem svojim samostanom... I puno, puno pišem...

Ovdje sam uredio i atelier pa kad osjetim potrebu stvaranja siđem koliko je dato u svoj mir. Mada, u ovom hektičnom vremenu, kad je sve „otvoreno“ teško da se može govoriti o miru; tj. tišini doma pa (opet malo na šalu) i „intimističkom slikarstvu“.

Svoj veliki umjetnički talent i ljubav za slikarstvo prenijeli ste na svoju djecu, posebno na mlađu kći Luciju, učenicu zadarske Gimnazije Vladimira Nazora koja je svoju prvu izložbu slika i crteža imala u Dortmundu, zajedno sa sestrom Marijom, kada su joj bile samo četiri godine. Talentirana Lucija do sada je sudjelovala na 45 izložba slika u Hrvatskoj i inozemstvu i dobila desetak priznanja. Posljednju nagradu Lucija je dobila prošle godine kada je osvojila 1. mjesto u kategoriji likovnog izričaja na međunarodnom i nacionalnom natjecanju koje je organizirao Europski dom Zagreb i Europski pokret Hrvatska, a povodom proslave Dana Europe.

„Rođeni“ umjetnik danonoćno diše, isijava i zrači umjetnošću... Za njega / nju se to naprosto „lijepi“; to su im prve misli i osjećaji, duh koji čezne i traži slične... U tom smjeru se uglavnom druži, okuplja, usmjeruje... Pa i geni svoje čine... Mariji i Luciji su kistovi i bojice poslije dudice, bili prve igračke. Bez previše fanatizma i svjesne orijentacije... Jednostavno, posložilo se... Ja i supruga smo samo podržavali; pozitivno; da nebi sve to bio teret već radost kroz jednu lijepu, ugodnu igru. Izložbe su došle samo kao neminovnost, da se vidi dokle su došle, razvoj, uspjeh i zrenje... U međuvremenu se nakupilo puno toga... Usputna priznanja su bila dodatni poticaji da se ide dobrim putem... Najprije je sve nekako bilo i simpatično; sada je sve na dosljednosti i odgovornosti; dali ostati u svemu ili posložiti nove interese i ciljeve. U hodu, kako se kaže, samo će se reći... Za Mariju već prethodno reče; za Luciju, ako joj to dalje bude pricinjavalo zadovoljstvo... Zasad, nagrade se redaju; pored mnogih prijašnjih u Njemačkoj, sada (prošle godine) uz vodstvo mentorice prof. Ivanke Radulić iz gimnazije V. Nazor koju pohađa, i prva nagrada za likovnost za treće i četvrte razrede srednjih škola Zadarske županije te kako navedoste, opet prva nagrada na međunarodnom i nacionalnom natjecanju za likovnost srednjih škola Europskog doma Zagreb. Želio bih naglasiti i nedavnu podršku HDLU-a Zadar kad se je predstavila i samostalnom

izložbom u galeiji Kapetanova kula u Zadru. Tu su i nekoliko skupnih izložbi pojedinaca, umjetnika i umjetnica te udruga koje organiziraju i potiču slikarske / umjetničke akcije i kulturu. Talent je neupitan; sada je sve na daljnjoj podršci, kako nas roditelja, tako i zajednice i društva u cjelini.

Dojma sam da ste se razočarali u mnogo toga?

Ponešto, iako uglavnom ne, jer sve je to – Život; a on nije jednosmjernan i jednoličan, već sinusoidno logičan... I što se više strši, umreženost je šira, dok i jači vjetri biju...A u spektru događanja, kada sanjarimo o „lisanju meda“ moramo biti spremni „nabasati i na draču“. Iako sam uvijek otvoren za suradnju i mnoge opcije, ipak sam u biti individualac, u šali „samohodka“ i kao takav pretežito „van grupe“, ali opet u šali, CEH-ovi (zanatlije iste struke) to dobro znaju pa u toj nezaštićenosti drmaju koliko mogu. Kolike su razine i granice nekih, neću previše o tome... Dišem, pišem, uzdišem... I arhiviram...

Čitav život sam u kulturi i s kulturom, upoznao sam puno ljudi iz svijeta kulture, različitih uvjerenja i opredjeljenja, pa i iz drugih zanimanja i sfera i tražio u svakome ono pedagoško, ljudsko i dobro... Ali... Sad mi je puno jasnija i bliža stara njemačka izreka: - Tri prijatelja imati je nemoguće, dva teško a jednoga – sreća! Na kraju za utjehu napisah i sam izreku: - Ako me čitav svijet voli a dragi Bog me ostavi ja sam jadan čovjek. Ali, ako me svi napuste a Bog je uz mene, nitko sretniji od mene... Eto, u vjeri i nadi da je tu i da me trpi i ljubi ovakvog kakav jesam, pa i sa svom poputbinom i lutanjima, idemo koliko je dato, dalje... Zaključno; žalosno je da se bavim stvarima za koje sam mislio da se nikad neću baviti; ja ovakav, tanan i tankočutan, sanjarske prirode koji sve opjevava i ovako: - Ja sam sanjar koji sanjat voli / u tom svijetu što prečesto boli / jer ja živim tek dok snovi teku / tako blažim realnosti rijeku.

Povučeni u gospodstvo stvaralačke tišine, stvarate. Obitelj. Duhovnost i vjera u Boga drže Vas. Dojma sam da je malo koja država nastupala okrutnije prema svojim umjetnicima. Mjesta su zauzeli oni koji ih nezaslužuju i oni diktiraju tu okrutnost prema darovitim.

Možda je prepatetično, jer ni sam ne volim busanja, ali još davno proširih izreku: - Svoje volim do besvijesti, tuđe poštujem do besvijesti! – Svoj Dom i Domovinu i sve ljude dobre volje željne mira, sigurnosti, ljubavi i suradnje u dobru... Svijet nam je zajednička domovina. Htjeli, ne htjeli, moramo ga zajednički graditi, svaki put na bolje; jer smo ovdje tek u prolazu. Naslijedili smo ga i predajemo onima koji dolaze... Neka to bude u slozi, toleranciji i razumijevanju, na slavu zdravijeg,

radosnijeg i sretnijeg života... Istina je da su mnoge stvarnosti često drugačije; one koje bole i stvaraju gorčinu (uz oprostjenje ako sam i ja dao svoj prilog); pa u tim i takvim trenucima registrirajući i crnilo humoriziram, mada kako rekoh, često baš i nije do smijeha... Na kraju, tu je uvijek pjesma, tuge i vedrine, kako vremena i prostori uvjetuju, kako raspoloženja pa s tim i nadahnuća diktiraju... Iako često treba puno snage kako osobno tako i svakom individuumu uopće, naročito za ono najteže: - Najprije pobijediti i promijeniti sebe...

Ima li što da Vas nisam pitao a rado biste odgovorili na to?

Svi koji me bolje poznaju kažu da sam više pjesnik nego slikar. Možda... Makar su mi i jedno i drugo kao dva vesla kojima brodim (po nemirnim pučinama kreacije). Međutim, dok poeziju pišem s emocijama, refleksivno, bez nekih strožijih regula i normi tj. nužnih „ukočenosti“; u slikarstvu sam, s obzirom da sam studirao umjetnost (a diplomirao u Modernoj), puno „oprezniji“ tj „programiran“; odnosno, slikar racia i ideje. Od mnogih poetskih osvrti i recenzija me posebno vesele osvrti J. Ricova, N. Pomper i F. Lovrića.

Želio bih istaći, pogotovo u vremenu ove povučeniosti, veliku suradnju s bratićem, poetskom dušom i prevoditeljem A. G. Čulinom koji živi u Lübecku (Njemačka), a koji mi je u zadnje vrijeme preveo i objelodanio dvije knjige basni (sada je u tisku i treća), i s kojim radim na dvojezičnoj antologiji našega kraja i koja je skoro pri kraju a u kojoj će biti zastupljeno 30-ak pisaca / spisateljica, prijatelja lijepe Riječi kojima se ovom prigodom srdačno zahvaljujem za priloge i ustupljena djela.

Također, puno hvala žiriju Hrvatskog književnog društva Ogranak Zadar što su me se sjetili i uručili književnu nagradu „Donat“ za književni doprinos, te Vama, novinaru i Zadarskom listu na ustupljenom prostoru intervjua, kao i našoj Općini Novigrad te Zadarskoj županiji koji su često naše projekte podržali koliko su bili u mogućnosti i koliko su mogli: našoj pridraškoj Župi s kojom sam intenzivno surađivao; svim dragim umjetnicima / umjetnicama koji su se rado odazivali, kao i svima ostalima koji su nas u pravom trenutku na bilo koji način podržali.

Na kraju, s tugom ali čašću, ponosom i zahvalnošću prisjećam se dragih ljudi i suradnika koji su nas napustili, s kojima sam bio u poznanstvu ili prijateljevao te surađivao i dijelio mnoge izazove kulture i sve što oplemenjuje ljudsko Biće koje bratski ljubi, misli i osjeća, s kojima sam učio, napredovao i duhovno rastao... Thomasa, Waltera, Gorana, Stipe, don Nedjeljka ..., ..., Čudnovati su putevi Gospodnji; mnoga su raskrižja, uzbrdice i nizbrdice, klizišta; usponi i padovi, u „dolini suza“. Ali do kraja (kao mogućnost) ostaje – nakon duge, široke ceste,

gdje se nabijaju brzine, brzo poleti te najčešće padne, i jedan tihi, uski put... Pa, kome je dato...

Stoga, osobno, za mene i sebi srodne, bližnje umjetničke duše kad me pitaju – kako sam; odgovor je kratak i jasan: - Kao vrijeme... Niti je svaki dan oblačno i kiša, niti je svaki dan sunce... U nadi i očekivanju da će „sutra“ biti vedrije i da će biti još dobrih i više vedrijih stihova i slika koji će bar na trenutak kod nekog stvoriti i „izmamiti“ dobra osjećanja i ugodu, kao i uz zahvalnost svima koji nas i nama slične podržavaju i potiču na daljnja nesebična stvaranja i davanja koja će biti više blagoslov nego negacija ili suprotnost; nek sve prate samo lijepe, uzvišene pjesme, note i spektri najljepših slika... Na zajedničko dobro i radost svima, a posebno zajednici u kojoj djelujemo i ostavljamo svoja dosegnuća i tragove. Svima na tom putu neka su dobra nadahnuća, bolje zdravlje, povoljni vjetri i što mirniji oceani...

8.02.2019.g.

PR

DIOGEN pro kultura

<http://www.diogenpro.com>